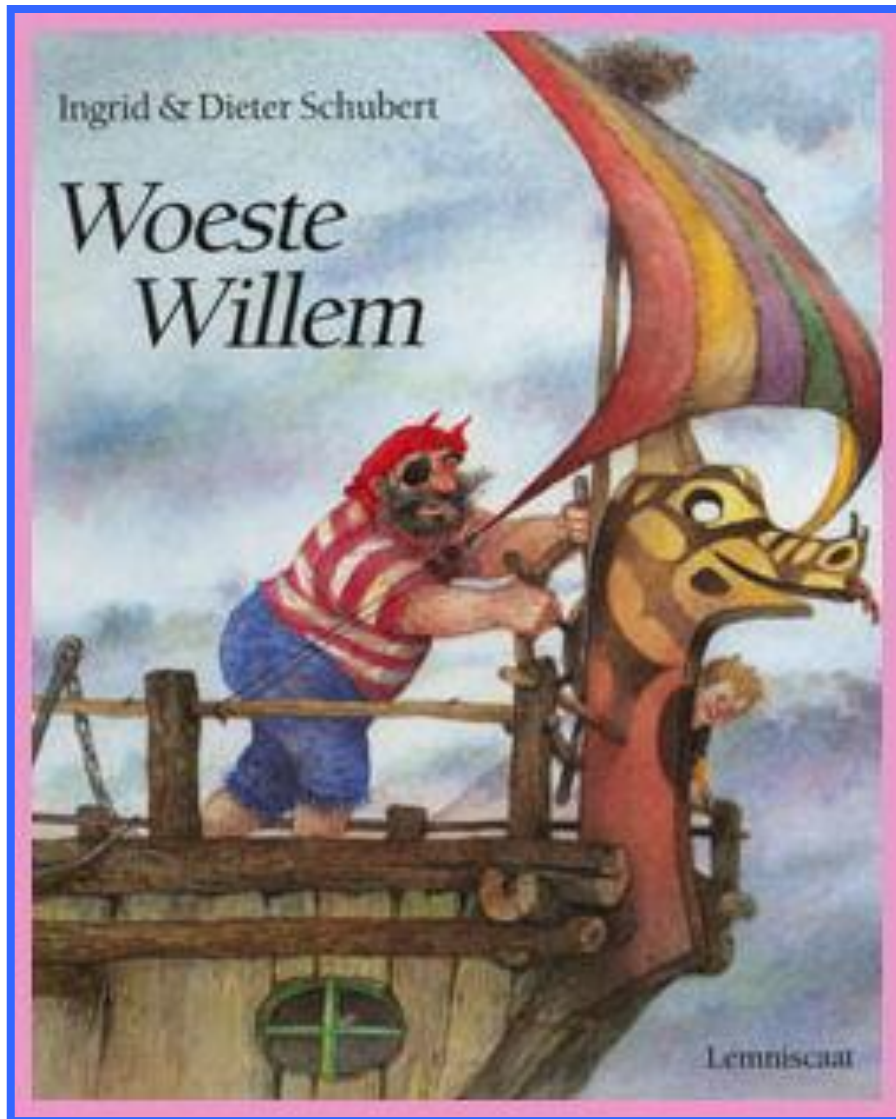

Woeste Willem

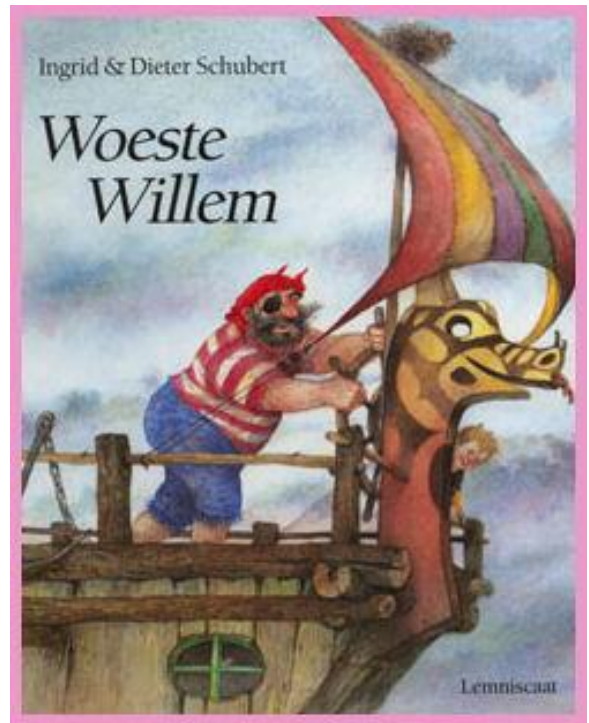
Het prentenboek 'Woeste Willem'

Prentenboek: 'Woeste Willem'
Auteurs: Ingrid & Dieter Schubert
Uitgeverij: Lemniscaat

Het verhaal:

Woeste Willem is een zeerover. Of eigenlijk: Willem was een zeerover, want hij is met pensioen. Een schip heeft hij ook niet meer. Hij woont nu in een huis, dat hij zelf gebouwd heeft. Woeste Willem is een echte brombeer en houdt niet van gezelschap.

Allemaal zijn ze bang voor hem. Maar denk je dat hij dat erg vindt? Niks hoor! Hij is net zo lief alleen. De hele dag zit hij in het kraaiennest boven in de boom en tuurt door zijn verrekijker. Totdat hij Frank ontmoet...

De scènes:

Scène 1 Wie is Woeste Willem? (Blz 1 t/m 4)

Willem was een zeerover, hij is nu met pensioen. Hij leeft in een huis, dat hij zelf heeft gemaakt. Hij is een echte brombeer en houdt niet van gezelschap. Hij jaagt iedereen weg. Iedereen is bang voor hem, maar dat vindt hij niet erg. Hij zit de hele dag in het kraaiennest te kijken door zijn verrekijker.

Scène 2 Ontmoeting met Frank (Blz 5 t/m 8)

Als Willem zeeroversliedjes zingt, hoort hij iets op het dak. Willem ziet Frank op het dak staan en is woedend! Frank durft niet meer naar beneden en begint hard te huilen. Willem klimt naar boven en brengt Frank naar beneden. Frank vindt Willem erg sterk. Willem haalt ook de vlieger van het dak, maar die is helemaal stuk. Frank is verdrietig. Willem zegt dat hij moet ophoepelen en Frank rent weg.

Scène 3 De vlieger (Blz 9 t/m 12)

Er liggen opeens elke dag zelfgemaakt dingetjes op de stoep bij Willem. Als hij een tekening krijgt met zichzelf en Frank erop, begrijpt hij dat het cadeautjes zijn. Hij weet van wie! Willem heeft een idee en rommelt in zijn spullen. Als hij klaar is staat Frank voor de deur. Frank raadt wat hij achter zijn rug heeft. De vlieger heeft geen staart, zo doet hij het niet.

Scène 4 Woeste Willem als zeerover (Blz 13 t/m 16)

Willem sleept een grote zeeroverskist naar buiten, hij is erg zwaar en Frank helpt met tillen. Frank is nieuwsgierig. Er zitten allemaal spullen van toen Willem nog een zeerover was. Een huisje van een zeemeermin, een schoen van een waterman en een geheime fles.

Scène 5 Woeste Willem en het enorme zeemonster (Blz 17 t/m 19)

Woeste Willem laat de schatkaart uit de fles zien. Hij heeft de schat gevonden maar die wordt bewaakt door een enorm zeemonster. Hij heeft hard gevochten en hem weggejaagd, maar zijn schip was helemaal stuk. Een stuk touw is alles wat er overbleef, daar kunnen ze mooi de staart voor de vlieger van maken.

Maar Frank wil de vlieger als zeil gebruiken voor een nieuw schip en vechten met het zeemonster. Hij wil de schat pakken. Willem weet het nog niet zo goed...

Scène 6 Woeste Willem kan niet zwemmen (Blz 20 t/m 23)

Willem is in de war en zenuwachtig. Frank komt terug met een rugzak. Willem wil Frank iets vertellen maar Frank zegt dat daar geen tijd voor is. Ze moeten nog heel veel doen! Ze gaan aan het werk maar als ze bijna klaar zijn, kijkt Willem helemaal niet blij. Willem vertelt dat het heel erg is, hij kan niet zwemmen. Frank zegt dat het niet erg is en haalt iets uit zijn rugzak. Samen varen ze weg op de boot, Willem met een grote zwemband!

Het verhaal

Woeste Willem - Ingrid & Dieter Schubert

Scène 1 *Wie is Woeste Willem? (Blz 1 t/m 4)*

Willem was een zeerover, hij is nu met pensioen. Hij leeft in een huis, dat hij zelf heeft gemaakt. Hij is een echte brombeer en houdt niet van gezelschap. Hij jaagt iedereen weg. Iedereen is bang voor hem, maar dat vindt hij niet erg. Hij zit de hele dag in het kraaiennest te kijken door zijn verrekijker.

Emotie: Boos (Woeste Willem)
 Bang (Iedereen)

Scène 2 *Ontmoeting met Frank (Blz 5 t/m 8)*

Als Willem zeeroversliedjes zingt, hoort hij iets op het dak. Willem ziet Frank op het dak staan en is woedend! Frank durft niet meer naar beneden en begint hard te huilen. Willem klimt naar boven en brengt Frank naar beneden. Frank vindt Willem erg sterk. Willem haalt ook de vlieger van het dak, maar die is helemaal stuk. Frank is verdrietig. Willem zegt dat hij moet ophoepelen en Frank rent weg.

Emotie: Boos (Woeste Willem)
 Bang (Frank)
 Verdrietig (Frank)

Scène 3 *De vlieger (Blz 9 t/m 12)*

Er liggen opeens elke dag zelfgemaakte dingetjes op de stoep bij Willem. Als hij een tekening krijgt met zichzelf en Frank erop, begrijpt hij dat het cadeautjes zijn. Hij weet van wie! Willem heeft een idee en rommelt in zijn spullen. Als hij klaar is staat Frank voor de deur. Willem stopt de zelfgemaakte vlieger achter zijn rug. Frank raadt wat hij achter zijn rug heeft. De vlieger heeft geen staart, zo doet hij het niet.

Emotie: Aardig/lief (Frank&Woeste Willem)
 Blij

Scène 4 *Woeste Willem als zeerover (Blz 13 t/m 16)*

Willem sleept een grote zeeroverskist naar buiten, hij is erg zwaar en Frank helpt met tillen. Frank is nieuwsgierig. Er zitten allemaal spullen van toen Willem nog een zeerover was. Een huisje van een zeemeermin, een schoen van een waterman en een geheime fles.

Emotie: Aardig/lief (Frank&Woeste Willem)
 Nieuwsgierig (Frank)

Scène 5 Woeste Willem en het enorme zeemonster (Blz 17 t/m 19)

Woeste Willem laat de schatkaart uit de fles zien. Hij heeft de schat gevonden maar die wordt bewaakt door een enorm zeemonster. Hij heeft hard gevochten en hem weggejaagd, maar zijn schip was helemaal stuk. Een stuk touw is alles wat er overbleef, daar kunnen ze mooi de staart voor de vlieger van maken.

Maar Frank wil de vlieger als zeil gebruiken voor een nieuw schip en vechten met het zeemonster. Hij wil de schat pakken. Willem weet het nog niet zo goed...

Emotie: Dapper (Woeste Willem)
Boos (Woeste Willem&het zeemonster)

Scène 6 Woeste Willem kan niet zwemmen (Blz 20 t/m 23)

Willem is in de war en zenuwachtig. Frank komt terug met een rugzak. Willem wil Frank iets vertellen maar Frank zegt dat daar geen tijd voor is. Ze moeten nog heel veel doen! Ze gaan aan het werk maar als ze bijna klaar zijn, kijkt Willem helemaal niet blij. Willem vertelt dat het heel erg is, hij kan niet zwemmen. Frank zegt dat het niet erg is en haalt iets uit zijn rugzak. Samen varen ze weg op de boot, Willem met een grote zwemband!

Emotie: Eerlijk/oneerlijk
Verdrietig/sip
Bang
Blij

Welke emoties komen aan bod?

Emotie: Blij

Rol in het verhaal:

- *Frank is blij met de vlieger van Woeste Willem
- *Woeste Willem is blij met de cadeautjes van Frank
- *Woeste Willem is blij als Frank zegt dat het niet erg is dat hij niet kan zwemmen
- *Frank is blij dat Woeste Willem hem helpt van het dak af te komen

Emotie: Verdrietig

Rol in het verhaal:

- *Frank moet huilen omdat hij niet van het dak af durft
- *Woeste Willem is verdrietig omdat hij niet kan zwemmen

Emotie: Bang

Bang, kinderen leren dat het helemaal niet erg is als je iets niet kunt, niet durft.

Rol in het verhaal:

- *Frank is bang om van het hoge dak af te gaan
- *Woeste Willem is bang om te vertellen dat hij niet kan zwemmen
- *Iedereen is bang voor Woeste Willem
- *Frank is bang voor Woeste Willem

Emotie: Boos

Rol in het verhaal:

- *Woeste Willem is boos op iedereen die bij hem in de buurt komt
- *Woeste Willem is boos dat Frank op zijn dak zit
- *Woeste Willem is boos op het zeemonster

Emotie: Eenzaam/Alleen

Rol in het verhaal:

- *Woeste Willem is eenzaam alleen in zijn huis
- *Frank is alleen op het dak

Emotie: Vriendelijk/Aardig

Rol in het verhaal:

- *Frank geeft cadeautjes aan Woeste Willem
- *Woeste Willem maakt een vlieger voor Frank
- *Woeste Willem Helpt Frank om van het dak af te komen
- *Woeste Willem laat mooie spulletjes zien aan Frank
- *Woeste Willem krijgt cadeautjes van de zeemeermin en de waterman

Emotie: Dapper

Rol in het verhaal:

- *Woeste Willem is dapper als hij Frank van het dak haalt
- *Woeste Willem is dapper als hij vecht met het zeemonster
- *Woeste Willem is dapper als hij toch meegaat op de boot
- *Frank is dapper, omdat hij wil vechten met het zeemonster

Emotie: Nieuwsgierig

Rol in het verhaal:

- *Frank is nieuwsgierig naar de spullen in de kist
- *Frank is nieuwsgierig naar het geheim in de fles
- *Woeste Willem is nieuwsgierig van wie de cadeautjes zijn

Opbouw lesprogramma (weekechema)

	Emotie van de Week	Activiteiten	Materiaal
Week 1 Introductie Prentenboek 'Woeste Willem'	Blij Boos Verdrietig Bang	<u>Les 1</u> Introductie prentenboek	*Prentenboek 'Woeste Willem'
		<u>Les 2</u> Verhaal op volgorde leggen	*Vertelplaten *Prentenboek 'Woeste Willem'
		<u>Les 3</u> Vertel ta fel maken	*Figuren uit het verhaal *Vlot *Decor als achtergrond *Vertelplaten als achtergrond *Schatkistje
		<u>Les 4</u> Bespreken emoties uit het boek algemeen	*Afbeeldingen van emoties *Prentenboek 'Woeste Willem'
		<u>Les 5</u> Expressie van emoties	*Sjablonen van maskers *Maskers
Week 2	Blij	<u>Les 1</u> Waarvan word jij blij?	*Grote doos, als cadeautje ingepakt *Mooie spullen in de doos, dingen waar je blij van wordt *Masker 'Blij'
		<u>Les 2</u> Dramatische vorming: een blij gezicht	*Spiegel *Emotiekaartjes (emoticoncards en anders zelfmeegenomen kaartjes)
Week 3	Verdrietig	<u>Les 1</u> Wanneer ben jij verdrietig?	*Knuffel

		<u>Les 2</u> Dramatische vorming: poppenkast	*Gevoelsplaat 'verdrietig' *Zwarte watervaste stift *Maskers emoties *Verschillende vingerpoppetjes
		<u>Les 3</u> Beeldende vorming: tekenen op muziek	*(Zie lesuitwerking)
Week 4	Boos	<u>Les 1</u> Ruzies bijleggen	*Plaatjes van Koen en Marit *Prentenboek 'Woeste Willem'
		<u>Les 2</u> Dansante vorming: boos zijn	*Cd met gevoelens *Grote ruimte (bijv. speelzaal)
		<u>Les 3</u> Dramatische vorming: Tableau Vivant	*Fototoestel
		<u>Les 4</u> Boze instrumenten	*(Zie lesuitwerking)
Week 5	Bang	<u>Les 1</u> Wanneer ben jij bang?	*Geen
		<u>Les 2</u> Situaties waarin je bang kunt zijn	*Banken om op te zitten *Stoeltjes voor in de wachtkamer *Boekjes voor in de wachtkamer / over de tandarts
		<u>Les 3</u> Dramatische vorming: Schimmenspel	*Groot laken *Grote lamp
		<u>Les 4</u> Muzikale vorming: Enge muziek	*Instrumenten *Cd-speler *Cd met gevoelsmuziek

		<u>Les 5</u> Beeldende vorming: Het Zeemonster	*(Zie lesuitwerking)
Week 6 Afsluiting	Alle emoties worden getoetst	<u>Les 1</u> Sorteer de emoties	*Grote vellen papier *Tijdschriften *Emotieplaatjes
		<u>Les 2</u> Muziek met gevoel	*Cd-speler *Cd met gevoelsmuziek
		<u>Les 3</u> De Musical: 'Woeste Willem'	*(Zie lesuitwerking)

Lesprogramma

Week 1	<u>Introductie Thema 'Emoties'</u>
Emotie	Basisemoties in het algemeen
Doel	De kinderen kennis laten maken met het verhaal van Woeste Willem De kinderen kennis laten maken met emoties die de personages hebben Emoties koppelen aan de belevingswereld van de kinderen Bespreken van eigen ervaringen Bespreken van mimiek bij het uiten van emoties

Les 1 Introductie Prentenboek 'Woeste Willem'

Lesvorm	Klassikale les in de kring
Benodigheden	Prentenboek 'Woeste Willem' Vertelplaten Materialen waarmee de kinderen het verhaal kunnen naspelen
Doel	De kinderen horen het verhaal van Woeste Willem De kinderen begrijpen hoe de personages zich voelen De kinderen kunnen zich inleven in de personages
Intro	Vertel de kinderen dat je de zolder moest opruimen en dat je een hele grote kist hebt gevonden! Maak het een beetje spannend voor de kinderen. In die kist zaten hele mooie spullen en ook een heel mooi boek! Die wil je graag aan ze laten zien. Samen met de kinderen bekijk je de voorkant, lees je de titel en brainstorm je over de inhoud van het boek. Hiermee stimuleer je de beginnende geletterdheid. Probeer ook aandacht te besteden aan de opzet van een boek, de leesrichting en hoe je een boek kunt uitkiezen voordat je het wilt gaan lezen.
Leskern	Lees het boek voor aan de kinderen. Probeer met mimiek en stemgebruik de kinderen mee te voeren in het verhaal. Laat de platen goed zien, zodat de kinderen een goed beeld krijgen van de sfeer en omgeving van het verhaal. Iets visueel maken voor kinderen heeft meteen veel meer betekenis.
Afsluiting	Bespreek het verhaal na met de kinderen. Kunnen ze kort vertellen waar het over ging? Vond je het een spannend, mooi, verdrietig verhaal? Leg hierbij de nadruk op het verwoorden welk gevoel de kinderen hadden bij het verhaal maar ook bij de personages. - 'Wat dacht je het eerst toen je brombeer Woeste Willem hoorde?'

- 'Hoe zou jij je voelen zo hoog alleen op een dak stond?'
- 'Hoe voel jij je als je een cadeautje krijgt van iemand?'
- 'Hoe voel jij je als iets liever niet wilt vertellen?'

Les 2 Chronologische volgorde van het verhaal

Lesvorm	Klassikale les of Kleine kring
Benodigheden	Vertelplaten 'Woeste Willem'
Doel	De kinderen kunnen het verhaal navertellen De kinderen kunnen het verhaal op volgorde leggen
Intro	Deze les kun je de eerste keer in de kring doen. Bespreek het verhaal nogmaals, vraag aan de kinderen of ze kunnen vertellen hoe het verhaal ging. Ook kun je het prentenboek nog een keer voorlezen. Herhaling heeft veel effect bij jonge kinderen.
Leskern	Vertel dat je alle platen uit het boek hebt meegenomen, laat ze zien bij het boek. Samen ga je met de kinderen de platen bespreken, wat zie je? Wat gebeurde er op die plek? Zorg voor duidelijke prenten die relateren aan duidelijke gebeurtenissen uit het verhaal. Eventueel kun je later de wat moeilijkere platen toevoegen. Probeer samen met de kinderen de platen op volgorde te leggen, laat ondertussen ook het verhaal er bij vertellen. Deze activiteit kun je een aantal keer herhalen gedurende de weken. Ook kun je, als de kinderen het verhaal beheersen, de activiteit in kleine groepjes aanbieden en het zelfstandig laten uitvoeren. Af en toe in de kring centraal terughalen helpt de kinderen om het verhaal weer even voor zich te halen.
Afsluiting	Zorg dat de platen een mooi plekje krijgen in de klas, bijvoorbeeld bij de verteltafel of andere werkjes van dit thema.

Les 3 Verteltafel

Lesvorm	Deze activiteit kan door de kinderen zelfstandig worden uitgevoerd.
Benodigheden	Figuren uit het verhaal Vlot Decor als achtergrond Vertelplaten als achtergrond Schatkistje
Doel	De kinderen spelen het verhaal na De kinderen kennen het verhaal van Woeste Willem De kinderen proberen het verhaal te laten leven

De kinderen leren omgaan met samenspel

Introduceer de verteltafel door aan te geven wat er mogelijk is. De kinderen weten dan hoe zij de activiteit kunnen uitvoeren. Geef ze suggesties, laat ze het boek nogmaals bekijken. Stimuleer de kinderen om te werken met stemmetjes en gevoelens van de personages.

Bespreek de attributen die aanwezig zijn en laat de kinderen met suggesties komen voor de aankleding en het spel.

Eventueel kun je tijd besteden aan een 'uitvoering' in de kring voor de rest van de klas, dit motiveert andere kinderen ook om de activiteit te kiezen en ideeën op te doen.

Les 4 Bespreken van emoties

Lesvorm Klassikale les

Doel De kinderen maken kennis met de basisemoties
De kinderen kunnen aangeven hoe de personages zich voelen
De kinderen leren wat emoties zijn
De kinderen leren emoties herkennen in hun eigen belevingswereld
De kinderen leren nadenken over emoties bij eigen ervaringen

Intro Start met het bespreken van een aantal pakkende gebeurtenissen uit het verhaal, hoe voelde de persoon zich? Hoe zou jij je dan voelen?

Suggesties voor situaties:

- 'Wat dacht je het eerst toen je brombeer Woeste Willem hoorde?'
- 'Hoe zou jij je voelen zo hoog alleen op een dak stond?'
- 'Hoe voel jij je als je een cadeautje krijgt van iemand?'
- 'Hoe voel jij je als iets liever niet wilt vertellen?'
- 'Hoe voel jij je als je geen vriendjes hebt?'
- 'Hoe voel jij je als iemand je een geheimje wil laten zien?'

Leskern Bespreek welke verschillende gevoelens er zijn. De kinderen helpen mee met denken, zij weten vaak meer dan je denkt!
Ga in op eventuele eigen ervaringen:
Wanneer was jij wel eens bang, boos, verdrietig, blij?
Probeer het verhaal te 'vertalen' naar de belevingswereld van de kinderen. Probeer ook aandacht te vestigen aan het herkennen van emoties. Hoe kun je zien dat iemand blij of boos is?

Afsluiting Liedjes/versje over emoties

Les 5 Expressie

Lesvorm	Klassikale les
Benodigdheden	- Sjablonen van maskers - Maskers
Doel	De kinderen maken kennis met gezichtsuitdrukkingen bij emoties De kinderen leren dat je aan iemands gezicht of houding kun zien, hoe hij/zij zich voelt
Intro	Zet een masker op en vraag de kinderen of zij weten hoe jij je voelt. Hoe kunnen zij dit zien?
Leskern	Trek een aantal verschillende gezichten, of gebruik maskers. Kies een aantal kinderen uit die dit voor de rest van de klas doen. De kinderen moeten raden of het kind boos, blij, verdrietig of bang is. Bespreek samen hoe je het beste kunt zien als je boos, blij, verdrietig of bang bent.
Afsluiting	De kinderen mogen kiezen welk masker zij willen maken, tijdens de verwerking mogen ze een masker maken en eventueel inkleuren.

Week 2 Behandelen van emotie: Blij

Emotie	Blij
Doel	De kinderen kunnen beschrijven hoe je je voelt als je blij bent De kinderen kunnen laten zien wat je doet als je blij bent De kinderen kunnen vertellen in wat voor situaties je blij kunt zijn

Les 1 Waarvan word jij blij?

Lesvorm	Klassikale les
Benodigdheden	- Grote doos, als cadeautje ingepakt - Mooie spullen in de doos, dingen waar je blij van wordt - Masker 'Blij'
Doel	De kinderen herkennen de emotie blij in het boek De kinderen kunnen situaties schetsen waarin ze blij zijn De kinderen kunnen vertellen hoe je kunt zien dat iemand blij is De kinderen kunnen laten zien hoe je blij bent
Intro	Laat de kinderen weten dat je een blijde doos hebt gekregen. Het is een cadeautje en je vraagt de kinderen hoe jij je gevoeld zult hebben. Laat de kinderen helpen met uitpakken. Elk kind mag iets

uit de doos pakken. In de doos zitten plaatjes en spullen die je blij maken. Denk aan een plaatje van de zon, een cadeautje, een foto van je hond, gezellig spelen met je vriendjes, knuffelen met mamma, je teddybeer.

Leskern Laat de kinderen vertellen waarom zij met een bepaald voorwerp/persoon blij zijn en hoe ze dat dan kunnen merken. Laat de kinderen voor doen hoe je kunt laten zien dat je blij bent. Hoe kijk je, hoe beweeg je?
Kun je ook blij doen terwijl je je niet zo voelt? Zo bespreek je alle dingen uit de doos. Laat de kinderen voor doen hoe je er blij uitziet.

Afsluiting Laat de kinderen in de klas, dansen op muziek. Zorg voor afwisselend vrolijke en minder vrolijke muziek. Maak de kinderen duidelijk dat je duidelijk wilt zien als ze blij zijn, en als ze niet blij zijn. Denk aan de lichaamshouding, bewegingen maar ook de gezichtsuitdrukking!

Les 2 Dramatische vorming; een blij gezicht

Lesvorm Klassikaal

Benodigheden - een spiegel
- colour cards (emotions) nr. 7 en nr. 29 t/m 48 (gevoel blij / prettige situaties)
- colour cards (emotions) nr. 20 t/m 28

(ben je niet in het bezit van emotion cards kun je de leerlingen ook vragen foto's mee te nemen waarop ze blij, verdrietig, boos of bang kijken)

Doel De leerlingen kunnen bij spel bewust gebruik maken van houding en mimiek.
De leerlingen kunnen op basis van foto's emoties herkennen en onderscheiden.
De leerkracht zorgt voor een ontspannen sfeer in de klas
De leerkracht zorgt voor structuur in de klas

Intro Je hebt al over verschillende gevoelens gepraat. Vraag de leerlingen het volgende;
Als je boos bent; wat doe je dan? (wegrennen, boos kijken, stampen)
Als je bang bent; wat doe je dan? (verstoppert, huilen, in elkaar kruipen)
Als je verdrietig bent; wat doe je dan? (huilen, alleen zijn)
En wat doe je allemaal als je blij bent? (lachen, springen, huppelen).

Vandaag ga je werken over blij.

Leskern

Je laat nu emotion cards nr. 7 zien. Neem eventueel een plaatje uit een tijdschrift of iets dergelijks. Hier is iemand die blij is. Hoe zie je dat? Waaraan kun je zien hoe iemand zich voelt? Hoe zijn iemands ogen en mond als hij blij kijkt? Probeer maar eens en voel eens bij jezelf. Laat iedereen een voor een in de spiegel kijken. Iedereen zit op zijn stoel. Je gaat beurten geven met de volgende opdracht;

Wie kan er voordoen hoe een oude oma doet als ze blij is?

Wie wil eens laten zien hoe je kijkt als je bijv. een voetbal hebt gekregen?

Kun je ook laten zien hoe een hond doet als hij blij is? En een poes.

Afsluiting

Leg nu emotion cards nr. 29 t/m 48 voor iedereen goed zichtbaar, op de grond neer. Leg daar ook andere emotion cards (nr. 20 t/m 28) tussen, die niet over het gevoel blij gaan. Iedere lln. mag een foto pakken, die hij / zij bij blij vind passen.

Iedere lln. mag daarna vertellen waarom hij / zij die foto heeft gekozen en waarom diegene op de foto blij zou kunnen zijn.

Week 3	Behandelen van emotie: Verdrietig
Emotie	Verdrietig
Doel	De kinderen kunnen beschrijven hoe je je voelt als je verdrietig bent De kinderen kunnen laten zien wat je doet als je verdrietig bent De kinderen kunnen vertellen in wat voor situaties je verdrietig kunt zijn De kinderen kunnen aangeven wat je kunt doen als je verdrietig bent

Les 1 Wanneer ben jij verdrietig?

Lesvorm Klassikaal, daarna in tweetallen

Benodigheden - Knuffel

Doel De leerlingen kunnen situaties bedenken wanneer ze verdrietig zijn.
De leerlingen kunnen bedenken wat ze kunnen doen wanneer ze verdrietig zijn.

Intro	Begin met een eigen ervaring. Vertel bijvoorbeeld dat je je lievelingsknuffel kwijt bent. Hebben de kinderen dit al eens meegemaakt? Hoe voelden zij zich doen?
Leskern	Laat de kinderen nog meer situaties bedenken wanneer zij zich verdrietig voelen. Wat doen zij dan? Probeer een aantal situaties uit te spelen. Laat de kinderen uitbeelden alsof ze verdrietig zijn.
Afsluiting	Laat de kinderen allemaal een stukje 'optreden'.

Les 2 Dramatische vorming; poppenkast

Lesvorm	Klassikaal, daarna in tweetallen
Benodigheden	<ul style="list-style-type: none"> - gevoelsplaat 'verdrietig' - zwarte watervaste stift - maskers emoties - verschillende vingerpoppetjes
Doel	<p>De leerlingen kunnen bij spel gebruik maken van vingerpoppetjes</p> <p>De leerlingen kunnen bewust gebruik maken van stem en taal</p> <p>De leerkracht zorgt voor structuur in de les</p> <p>De leerkracht zorgt voor gevarieerde les</p>
Intro	<p>Praat samen nog even over verdriet. Woeste Willem was ook een paar keer verdrietig, maar Frank ook. Waarom ook alweer?</p> <p>Wie weet er nog meer verdrietige dingen. De verdrietige dingen schrijf je op de gevoelsplaat.</p> <p>Nu weten de leerlingen, wanneer je verdrietig bent of kunt zijn. Maak groepjes van twee. Met zijn tweeën gaan de leerlingen een verhaaltje bedenken over verdrietig, wat ze in de poppenkast aan de anderen laat zien. Dit kunnen zij ook tijdens werkuurtjes oefenen. Aan het eind van een dagdeel kun je de stukjes laten opvoeren.</p>
Leskern	<p>Het eerste tweetal mag achter de poppenkast gaan zitten. Zij kiezen de poppen uit die ze nodig hebben, bespreken even het verhaal en beginnen met het spel. Dit mag niet te lang duren (ongeveer 2 minuten is lang genoeg). De andere kinderen zijn het publiek en kijken dus muisstil naar de poppenkast.</p> <p>Als alle groepjes zijn geweest, ruim je de poppenkast op.</p>
Afsluiting	Praat nog even na over de les. Wat vonden we ervan? Kon je duidelijk zien dat er iemand verdrietig was en waarom?

Les 3 Beeldende vorming; tekenen op muziek

Lesvorm	Klassikaal, daarna individueel
Benodigheden	<ul style="list-style-type: none">- cd-speler- cd met gevoelens; nr. 11Houtskool (6 lln.);- tekenvellen- houtskool- haarlak- krantenWasco (6 lln.);- tekenvellen- wasco- zeiltjes - ontwikkelingsmaterialen (voor lln. die klaar zijn) <p>Pastelkrijt (4 lln.);</p> <ul style="list-style-type: none">- tekenvellen- pastelkrijt (1 doosje)- haarlak- zeiltjes <p>Witte kleurpotloden (6 lln.);</p> <ul style="list-style-type: none">- zwarte tekenvellen- witte kleurpotloden
Doel	<p>De leerlingen hebben kennis gemaakt met het gevoel 'verdrietig'. Ze kunnen situaties benoemen waarin je verdrietig kunt zijn.</p> <p>De leerlingen kunnen een gevoel verwerken in een tekening De leerlingen kunnen een werkstuk maken op basis van een innerlijke voorstelling De leerkracht zorgt voor structuur in de les De leerkracht zorgt voor een strakke organisatie.</p>
Intro	<p>Pak het boek van Woeste Willem nog even terug; wanneer was er iemand verdrietig?</p> <p>Praat even over verdrietig; wanneer kun je verdrietig zijn? Waar ben je dan het liefste?</p> <p>Wie heeft er een eigen plekje, of waar ben je graag als je verdrietig bent? Luister je dan ook naar andere muziek?</p> <p>Laat de muziek horen...Wat voor gevoel krijgen de leerlingen hierbij?</p>
Leskern	<p>De leerlingen kiezen een materiaal, waarmee ze willen gaan werken. Nu mogen ze iets tekenen waar je verdrietig van wordt. Zet de muziek op en als die begint mag je beginnen met tekenen. Misschien kunnen de leerlingen wel op de muziek tekenen. (Denk aan schrijfdans)</p> <p>Als de leerlingen klaar zijn, kunnen ze kiezen voor de vooraf klaargezette materialen.</p>

Afsluiting

We gaan de spullen opruimen, de lln. weten waar alles moet staan. Daarna praten we nog even na, wat vond je van de les? Wat heb je gemaakt?

Week 4	Behandelen van emotie: Boos
Emotie	Boos
Doel	De kinderen kunnen beschrijven hoe je je voelt als je boos bent De kinderen kunnen laten zien wat je doet als je boos bent De kinderen kunnen vertellen in wat voor situaties je boos kunt zijn De kinderen kunnen aangeven wat je kunt doen als je boos bent

Les 1 Ruzies bijleggen

Lesvorm Klassikaal

Benodigheden - Plaatjes van Koen en Marit
- Prentenboek 'Woeste Willem'

Doel De leerlingen kunnen bedenken waarom je boos kunt worden.
De leerlingen kunnen uitbeelden wat je doet als je boos bent.
De leerlingen verzinnen manieren om een ruzie bij te leggen.
De leerlingen weten dat zij een ruzie kunnen bijleggen door bijvoorbeeld 'het spijt me' te zeggen.

Intro Vrienden maken samen vaak veel plezier, maar hebben ook wel eens ruzie. De emotie boos wordt hierbij getoond. In deze les leren de leerlingen op welke manieren zij een ruzie met een vriendje weer goed kunnen maken.

U kunt aan het begin van de les vertellen dat alle mensen, zelfs goede vrienden, wel eens ruzie maken. Ruzie kan heel erg lijken. Mensen worden boos. Soms lijkt het alsof het nooit meer goed komt, maar meestal valt dat mee en word je weer vrienden met elkaar. Deze les gaat over de verschillende manieren die er zijn om een ruzie bij te leggen. Om de les te starten kunt u als leerkracht 'Woeste Willem' nemen als voorbeeld. Waarom is hij zo boos op de dieren? Hij jaagt Frank weg, hoe merk je dat hij boos is?

Leskern: Opdracht: Manieren om een ruzie bij te leggen
Deze opdracht gaat over ruzie maken en het weer goed maken.

Tekening 1 U kunt de volgende vragen stellen:

Wat gebeurt er op het plaatje? (Antwoord: Koen heeft ruzie met Marit over speelgoed.)

Hoe voelen deze kinderen zich? Hoe kun je dat zien?

Vraag de leerlingen om voorbeelden te geven van een ruzie die zij hebben meegemaakt.

Vraag ook naar de reden van de ruzie. Verzin samen zoveel mogelijk redenen om ruzie te maken.

Tekening 2 Stel de leerlingen dezelfde vragen:

Wat gebeurt er op het plaatje? (Antwoord: Koen en Marit maken het weer goed.)

Hoe voelen deze kinderen zich? Hoe kun je dat zien?

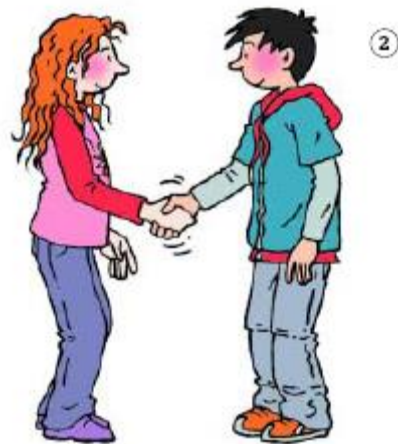
Vraag de leerlingen op welke manier zij ruzies oplossen. Verzin samen zoveel mogelijk verschillende manieren om het goed te maken.

U kunt denken aan:

- Je kunt een grapje maken of een complimentje.
- Je kunt de ander vragen met je te spelen.
- Je kunt iets aardigs zeggen, bijvoorbeeld: 'Sorry', of: 'Ik heb het niet zo bedoeld', of: 'Zullen we weer vriendjes zijn?'
- Je kunt iets lekkers met elkaar delen.
- Je kunt een aardig briefje schrijven.

Marit en Koen maken ruzie

Marit en Koen maken het weer goed

Les 2 Dansante vorming: boos zijn

Lesvorm Klassikale les

Benodigheden - cd met gevoelens gedeelte 'boos' (zie liedlijst bijlage 10)
- grote ruimte (bijv. speelzaal)

Doel	<p>De kinderen zijn bekend met het gevoel boos. Ze kunnen het ook al op verschillende manieren uiten en ze kunnen verwoorden wanneer je boos bent of kunt zijn.</p> <p>De leerlingen kunnen al luisterend betekenis van muziek met bewegingen uitbeelden De leerlingen kunnen ervaringen, gevoelens in dans weergeven</p> <p>De leerkracht zorgt voor een veilige en geborgen sfeer De leerkracht zorgt voor veiligheid door het weghalen van obstakels</p>
Intro	<p><u>Vooraf</u> schoenen uitdoen</p> <p>Praat over hoe je jezelf kunt uiten als je boos bent. Wat doe je dan allemaal? We doen met zijn allen deze bewegingen. Stampen, schreeuwen, een ander die je wil troosten aan de kant duwen, in je eigen plekje wegduiken, huilen.</p> <p>De leerlingen gaan nu rondlopen op de slag van de tamboerijn. Als je snel speelt, lopen de leerlingen snel en als je langzaam speelt lopen de leerlingen langzaam. De leerlingen mogen de hele zaal gebruiken. Dan blijven ze stil op de plaats staan. Als je nu op de tamboerijn slaat, gaan de leerlingen stampen. Eerst langzaam dan snel (goed luisteren naar de tamboerijn). Ga steeds meer van je lijf gebruiken; grote bewegingen maken. Ga hierna op de grond zitten.</p>
Leskern	<p>Zet nu de cd op. Als je boze muziek hoort, ga je op die boze muziek dansen. Eerst ben je nog niet zo boos, maar je wordt steeds bozer. Je gaat steeds meer bewegen. Goed blijven luisteren naar de muziek!!</p> <p>Dit doe je ook een keer met vrolijke muziek. Eerst ben je nog niet zo blij, maar je wordt steeds blijer. De bewegingen worden steeds groter.</p> <p>Nu wissel je af; nog een keer boos. Sluit af met blij, zodat de kinderen niet in het boze gevoel blijven hangen.</p> <p><u>Achteraf</u> schoenen aandoen</p>
Afsluiting	We bespreken even kort de les. Hoe vonden de kinderen de les?
<u>Les 3</u>	<u>Dramatische vorming; tableau vivant</u>
Lesvorm	Klassikaal, daarna in drietallen.
Benodigheden	- fototoestel

Doel	De leerlingen leren een tableau vivant maken De leerlingen kunnen bewust gebruik maken van houding en mimiek De leerkracht geeft een goede begeleiding De leerkracht zorgt voor een veilig klimaat in de klas, zodat de leerling zich vrij kunnen uiten
Intro	Alle leerlingen zitten in de kring. We bespreken de boze situaties in het boek 'Woeste Willem'. Ook bekijken we plaatjes, kun je daar zien dat iemand boos is? Vertel dat wij ook plaatjes gaan maken, dat mag bij het verhaal horen, maar ook zelfverzonnen zijn. Jij bent de fotograaf van het boek en wil foto's maken van boze mensen.
Leskern	Verdeel de klas in groepjes van 3 kinderen. In de kring mag een groepje iets uitbeelden, waarbij iemand boos is door een gebeurtenis. Je gaat met de hele klas bedenken hoe de foto eruit komt te zien. Eerst wordt er geoefend voordat de foto gemaakt wordt. Indien de kinderen zelfstandig genoeg zijn, kun je ook meerdere groepjes tegelijk laten oefenen. Als iedereen klaar is, mag iedereen op zijn stoel gaan zitten. Het eerste groepje komt naar voren en gaat klaar staan voor de foto. Maak de foto. Zo tot elk groepje geweest is.
Afsluiting	Als iedereen op de foto is geweest zit iedereen weer op zijn stoel. Samen spreken we de les even door.

Les 4 Muzikale vorming; boze instrumenten

Lesvorm	Klassikale les
Benodigdheden	- verschillende muziekinstrumenten; - triangel - trommel 2x - woodblock 2x - sambabal - schellenraam - tamboerijn - xylofoon - xylofoon 2x (houten toetsen) - cd met gevoelens
Doel	De leerlingen kunnen eenvoudige muziek spelen op muziekinstrumenten De leerlingen kunnen bij het luisteren naar instrumenten stemming en sfeer onderscheiden

Intro

De kinderen zijn bekend met het gevoel boos. Ze hebben verschillende lessen gehad, waarin ze te maken hebben gehad met het uiten van het gevoel boos. Ze kunnen verschillende situaties noemen waarin je boos bent of boos kunt zijn. Praat even over de lessen die je al hebt gedaan. Wat hebben we al gedaan? Waar ging dat allemaal over? Weet je ook dat er 'boze' geluiden zijn. Wie kan er allemaal geluiden van buiten noemen die boos klinken (dichtslaan van een deur, stampen met de voeten)? Welke geluiden kunnen we zelf nadoen? Samen gaan we die geluiden nadoen.

Leskern

Iedereen zit nu weer rustig in de kring. Ik laat een paar liedjes horen en de kinderen vertellen wat ze van de liedjes vinden. Zijn het vriendelijke liedjes of boze liedjes. En hoe hoor je dat dan? Je moet goed luisteren naar de liedjes, dan kun je het goed horen. Zouden er ook boze instrumenten zijn? We gaan samen kijken welke instrumenten we allemaal hebben. Deze ga je samen allemaal benoemen en ernaar luisteren.

Nu gaan je kijken welke instrumenten niet zo vriendelijk klinken, welke boos zijn. De vriendelijke instrumenten leg je weg. De boze (lagere) instrumenten (trommel 2x, houten xylofoon 2x, woodblock 2x) leg je in het midden van de kring. Waarom zijn dit boze instrumenten? Omdat ze zo laag klinken. Probeer alle instrumenten even uit. De kinderen die geen instrumenten hebben, mogen meestampen met hun voeten. Jij bent de dirigent en de leerlingen moeten goed naar je kijken. Als je je handen omhoog hebt, mogen ze het instrument bespelen. Heb je je handen omlaag, moeten ze meteen stoppen. Dit proberen we een paar keer.

Als het goed verloopt, kan iemand anders de 'dirigent' spelen. Bij elke keer dat je opnieuw begint, wisselen de leerlingen van instrument.

Afsluiting

Ruim alle instrumenten op, de voeten houden de leerlingen nu stil. Je gaat napraten over hoe de les was.

Week 5 Behandelen van emotie: Bang

Emotie Bang

Doel De kinderen kunnen beschrijven hoe je je voelt als je bang bent
De kinderen kunnen laten zien wat je doet als je bang bent
De kinderen kunnen vertellen in wat voor situaties je bang kunt zijn
De kinderen kunnen aangeven wat je kunt doen als je bang bent

Les 1 Wanneer ben jij bang?

Lesvorm Klassikaal

Doel De kinderen praten over bang zijn
De kinderen kijken naar schilderijen en ervaren dat hierin deze gevoelens verbeeld worden of juist opgeroepen.
De kinderen voeren een schimmenspel op dat gaat over 'bang zijn' en 'schaduwen' - dit naar aanleiding van een schilderij.

Intro Alle mensen zijn wel eens bang. Je schrikt van een hard geluid. Bent bang dat een insect je zal prikken, of een grote hond je zal bijten.
Je krijgt misschien de bibber in het donker. Grote mensen hebben dat ook wel eens, maar doen meestal alsof dat niet zo is. Bang zijn voelt niet fijn. Maar gelukkig gaat het altijd over. Als je zingt of een versje hardop opzegt helpt dat. Dan voel je je sterker en minder bang. Probeer het met de kinderen. Bespreek ook wat de kinderen doen als ze bang zijn, zingen ze, verstoppen ze zich, gaan ze naar iemand toe?

Leskern Om in een kringgesprek met elkaar over te praten:

- Zijn jullie wel eens bang?
- Waarvoor kun je allemaal bang zijn? (bijv. voor grote honden of spinnen, voor inbrekers of spoken?)
- Wat doe je als je bang bent?
- Hoe zie je aan iemand dat hij of zij bang is? Wat voor soort gezicht trek je dan? Hoe beweeg je je dan?
Laat dat maar eens zien in de kring.
- Hoe kom je van 'bang zijn' af?
(bijv. hard zingen, wegrennen, of papa en mama roepen)

Een versje om op te zeggen

Ben jij wel eens bang, bibberbang?
Bang voor een slang op het kamerbehang?
Bang voor het monster, bang voor het donker?
Dan ben ik bang: bibber, bibberbang!

*(Laat het opzeggen van het versje vergezeld
gaan van theatrale bewegingen met
armen en handen.)*

Afsluiting	Herhaal het versje een aantal keer.
Les 2	<u>Situaties waarin je bang kunt zijn</u>
Lesvorm	Klassikaal
Benodigheden	<ul style="list-style-type: none">- banken om op te zitten- stoeltjes voor in de wachtkamer- boekjes voor in de wachtkamer / over de tandarts
Doel	De leerlingen kunnen situaties naspelen De leerlingen kunnen op basis van een situatie improviserend een spel spelen
Intro	Praat nog even over het gevoel bang. Hoe voelt het om bang te zijn? Hoe zie je aan iemand dat die bang is? De kinderen kunnen dit zelf ondervinden door het eens uit te proberen. Vertel de kinderen dat je morgen naar de tandarts moet. Daar ben je toch wel een beetje bang voor... Misschien heb je wel een gaatje. Om samen te oefenen en ervoor te zorgen dat je morgen niet bang bent, gaan we een wachtkamer namaken.
Leskern	De leerlingen zetten allemaal in de speelzaal stoeltjes neer. Jij bent de eerste die binnenkomt. Door mijn lichaamstaal laat je duidelijk zien dat je bang bent. Dan komt er een kleuter, deze moet ook laten zien dat hij / zij bang is. Zo komen er steeds meer kleuters bij. Als alle kleuters een keer zijn geweest, mogen ze weer gewoon op de banken gaan zitten. Dan zet je maar twee stoeltjes neer. Er kunnen dus maar twee kinderen tegelijk zitten. Twee kinderen beginnen. Na een tijdje roep je een kind weg; die mag al naar de tandarts toe (op de banken gaan zitten). Op het moment dat er een stoel vrij komt, mag iemand anders (vrijwillig) die plaats innemen. Zo komt iedereen aan de

beurt. Kinderen die niet willen, mogen toeschouwer blijven.
Verplicht niemand op mee te doen.
Afsluiting Samen met de kleuters spreek je de activiteit even na; wat vonden ze ervan? Wie vond het gemakkelijk / moeilijk?

Les 3 Dramatische vorming; Schimmenspel

Lesvorm Klassikaal

Benodigdheden - Groot laken
- Grote lamp

Doel De kinderen praten over bang zijn
De kinderen kijken naar schilderijen en ervaren dat hierin deze gevoelens verbeeld worden of juist opgeroepen.
De kinderen voeren een schimmenspel op dat gaat over 'bang zijn' en 'schaduw' - dit naar aanleiding van een schilderij.

Intro We bespreken nogmaals hoe je kunt laten zien dat je bang bent.
We kunnen nog enkele situaties noemen waardoor je bang kunt zijn.

Leskern We maken groepjes en bespreken wat voor situatie we naspelen. De kinderen mogen achter het laken een schimmenspel opvoeren. De leerkracht kan aanwijzingen geven en tips om het toneelspel zo goed mogelijk uit te voeren. Wanneer de kinderen het schimmenspel eigen hebben gemaakt, kun je ook een spel laten opvoeren en de klas laten raden waarom de kinderen bang zijn. Je kunt de kinderen dan geluiden laten maken en attributen toevoegen. (denk aan een spin, een monster, vuur van een stuk papier enz.)

Afsluiting Bespreek hoe de kinderen het vonden om een schimmenspel te doen.

Les 4 Enge muziek

Lesvorm Klassikale les

Benodigdheden - een leeg lokaal (bijv. speelzaal)
- stoeltjes
- tekst en melodie liedje 'bie-boe-bang'
- cd-speler
- cd met gevoelens

Doel De kinderen leren het liedje over 'bang' zingen
De kinderen kunnen bij het luisteren naar muziek een stemming onderscheiden en benoemen.

Intro Vertel de leerlingen dat Woeste Willem een liedje over bang kent. Hij heeft uitgelegd, hoe het liedje gaat. Leer de kinderen het liedje aan, door het lied eerst helemaal te zingen. Daarna leer je ze regel voor regel aan. Plak er steeds een stukje achter. Daarna zingen we het in zijn geheel.

Leskern Houdt een korte gesprekje met de leerlingen. Wat is enge muziek? Hoe klinkt dat? Kunnen we ook enge geluiden maken? Waarmee en hoe? Dan zet je de cd aan, waar verschillende soorten muziek op staat. Laat achter elkaar een paar liedjes horen. Als de lln. een liedje horen over bang, mogen ze hun vinger opsteken. Welk liedje vind je bij bang horen? Misschien kunnen we wel dansen, zodat we niet meer bang zijn. Ga met zijn allen dansen.

Afsluiting Juf wil het liedje nog eens horen, dus zingen we het nog een keer. Herhaal dit liedje een paar keer, zodat de leerlingen het zelfstandig kunnen zingen.

Les 5 Beeldende vorming: Het Zeemonster

Lesvorm Klassikale instructie, Individuele verwerking

Benodigheden

Kleuren	Vingerverven
- kleurpotloden	- verf (in potten)
- tekenpapier	- schorten
	- schildersvellen (half)

Houtskool	Boetseren
- houtskool	- klei (kleuterklei)
- tekenpapier	- zeiltjes
- haarlak (voor vernis)	- spatels

- ontwikkelingsmateriaal (voor leerlingen die klaar zijn)

Doel De leerlingen zijn inmiddels bekend met het gevoel 'bang'. Ze kunnen benoemen waar je bang voor kunt zijn en dit verwerken op een creatieve manier. De leerlingen kunnen een werkstuk maken op basis van een beleving.

Intro De kinderen zitten op de banken, in een U-vorm. Lees het stuk nogmaals uit 'Woeste Willem' over het vechten met het zeemonster om de schat. Samen met de kinderen praat je hier even over na.

Hoe zou het zeemonster eruit hebben gezien, kun jij die zelf maken? Iedere lln. gaat op een stoel aan een tafeltje zitten. De leerlingen kunnen zelf kiezen voor het materiaal; schilderen, kleuren, houtskool, kleien. Dit materiaal staat klaar, zodat de leerlingen meteen aan de slag kunnen.

Leskern

De kinderen mogen naar eigen invulling een eng beest gaan maken. Wat vinden zij eng? Dat moeten ze goed laten zien. Begeleid de kinderen door hier en daar te helpen. De kleuters ruimen hun eigen werkstuk op. De schilderwerkjes leg je te drogen. De andere werkstukken kunnen worden verzameld, daar kun je met de kinderen een mooie plek voor bedenken. De houtskool werkstukken worden vernist door haarlak erop te spuiten.

Afsluiting

Als iedereen klaar is, ga je samen na praten. Hoe was het om iets te maken, vond je het moeilijk om iets te bedenken?

<u>Week 6</u>	<u>Afsluitende week</u>
Emotie	Alle emoties komen aan bod
Doel	Weten de kinderen wat de emoties inhouden? Weten de kinderen hoe je doet bij elke emotie? Weten de kinderen wat je kunt doen als je een bepaalde emotie hebt? Kunnen de kinderen emoties herkennen? De kinderen spelen het verhaal 'Woeste Wilem' na, we leggen de nadruk op de emoties van de personages.

Les 1 **Sorteer de emoties**

Lesvorm

Klassikaal

Benodigheden

- Tijdschriften
- Plaatjes met gezichten
- Plaatjes met een gebeurtenis waaruit een emotie voortkomt
- Grote vellen papier

Doel

De leerlingen kunnen verschillende emoties onderscheiden
De leerlingen kunnen emoties herkennen aan een gezicht
De leerlingen kunnen zich indenken welke emotie volgt na een bepaalde gebeurtenis

Intro

Laat een paar gezichten zien, bespreek met de klas welk gevoel je ziet op het plaatje. Vertel dat we gaan kijken hoe goed we de gevoelens kennen. We gaan proberen alle plaatjes te verdelen. Alle

Leskern

blijde plaatjes horen bij elkaar, alle verdrietige plaatjes maar ook een cadeautje krijgen hoort bij blij! Kijken of wij dit kunnen. Verdeel de klas in 4/5 groepjes. Elk groepje krijgt een stapel plaatjes. Er zijn 2 opties:

1. Een groepje heeft één emotie en zoekt alleen daarbij plaatjes. *(let wel op dat die kinderen zich richten op maar één emotie)*
2. Een groepje verdeelt het blad in 4 vakken, en zoekt voor alle emoties plaatjes. Deze sorteren zij. *(let wel op dat deze opdracht wat moeilijker is en alle emoties behandelt)*

We plakken aan het eind de plaatjes op, als we hebben gekeken of het klopt. De groepjes kunnen zelf ook kijken in tijdschriften, en daar plaatjes uit knippen.

Na voldoende tijd, loopt de leerkracht langs en bespreekt met de groepjes, of de plaatjes opgeplakt kunnen worden.

Afsluiting

We laten de poster zien en kunnen deze nabespreken. We zoeken een mooie plek in de klas. Tijdens de afsluitende musical kunnen ouders deze dan nog bekijken.

Les 2 'Muziek met gevoel'

Deze activiteit voer je uit in de gymzaal. Het is belangrijk dat je allerlei soorten muziek bij elkaar zoekt, waar je een bepaald gevoel bij kunt hebben. In de klas laat je het bandje al een keer horen aan de kinderen en er met de kinderen over gepraat. Je hebt in de klas al behandeld wat voor gevoel je kunt hebben bij bepaalde muziek. In de gymzaal laat je de kinderen uitbeelden hoe ze zich bij de muziek voelen. Je hebt stukjes van boze, blijde, verdrietige en bange muziek. Tussendoor zet je de muziek even stil en laat je kinderen individueel even voordoen wat ze deden, zodat de kinderen goed kunnen zien dat iedereen iets anders doet en voelt.

Kennisdoel: De kinderen weten dat je bij muziek een bepaald gevoel kunt krijgen/met muziek een bepaald gevoel kunt creëren.

Vaardigheidsdoel: De kinderen kunnen hun gevoelens bij muziek op hun eigen wijze uiten.

Gedragsdoel: De kinderen gedragen zich begrip- en respectvol naar elkaar toe. Ze respecteren dat iedereen zich op zijn/haar eigen wijze uit.

Les 3 Opvoeren van 'Woeste Willem'

De kinderen spelen de musical op het podium voor ouders en verzorgers. Dit betekent het einde van het project.

Doel	De kinderen gaan nu zelf het boek na spelen, ze gaan nu echt het toneel op.
Benodigheden	<ul style="list-style-type: none"> - Decor - Attributen - Kostuums - Verhaallijn - Spelers - Verteller - Ouders

Lesbeschrijving:

Ga met de kinderen in een kring zitten. Vertel aan de kinderen dat jullie nu zelf het verhaal gaan spelen op het podium. Welke punten waren ook alweer belangrijk in het verhaal, wie weet dat nog?

Verdeel daarna de rollen. Bedenk samen met de kinderen hoe je de scènes kunt uitspelen. Wat hebben we allemaal nodig? Hoe willen we dat het podium eruit ziet? Door het prentenboek nog een keer samen te lezen kun je na elke scène bespreken wat je nodig hebt en hoe ze het verhaal willen uitspelen.

Kernactiviteit 1:

Speel stukje voor stukje de musical met de kinderen. Laat ze in hun rol kruipen. Hoe loopt een tovenaardie niet bang is, of juist wel. Hoe bewegen de dieren zich in het bos. Ze zullen de tekst niet allemaal kennen. Maar dat geeft niet, de verteller (de leerkracht) kan de kinderen helpen. Herhaling is erg belangrijk!

Kernactiviteit 2:

Zing tussen de gebruikelijke lessen door de liedjes die in de musical voorkomen. Zo voorkom je dat je dat nog moet gaan doen aan het einde. Wanneer er maar een klein gaatje is, gewoon herhalen met de kinderen. Zo leren ze de tekst gemakkelijk.

Kernactiviteit 3:

Laat de kinderen zelf tekeningen maken over het boek. Dit worden de uitnodigingen voor de ouders.

Afsluiting:

De kinderen spelen de musical op het podium voor ouders en verzorgers. Dit betekent het einde van het project.

Omdat er maar twee hoofdpersonages voorkomen in het boek, kun je als leerkracht situaties bedenken waar alle kinderen mee kunnen doen. Tussendoor kun je zorgen voor versjes over bepaalde emoties, dansen of extra karakters in het verhaal. Ik heb ervoor gekozen om de nadruk te leggen op de emoties in het boek, waarbij ik versjes en liedjes, maar ook scènes met dramatische expressie heb bedacht. Deze zijn verwerkt in het toneelstuk. Dit uitgeschreven stuk is de basis, je kunt zelf zoveel rollen bij het verhaal bedenken als je wilt.

De leerkracht is de verteller. Er wordt steeds een kort stukje van het verhaal verteld, waarna het wordt uitgespeeld op het podium.

- Mogelijke rollen**
- Woeste Willem
 - Frank
 - Zeemonster
 - Bange dieren
 - Zeemeermin
 - Waterman
 - Woeste golven
 - Vriendjes van Frank die meehelpen met het maken van het vlot
 - Vissen die zwemmen rond de boot als Willem op zee is
- Andere taken**
- Klaarzetten van Decor
 - Aangeven van attributen

De Musical

Openingslied Dit is het lied van Woeste Willem (melodie: 'Drunken Sailor')

Dit is het lied van Woeste Willem (3x) Wat doet hij het liefste? Hee, hoo, een zeelied zingen, samen met de zeemeerminnen Hee, hoo, een zeelied zingen, dat doe ik het liefste!	Dit is het lied van Woeste Willem (3x) Wat doet hij het liefste? Hee, hoo, schatten zoeken speuren in alle hoeken Hee, hoo, schatten zoeken dat doe ik het liefste!
Dit is het lied van Woeste Willem (3x) Wat doet hij het liefste? Hee, hoo, lekker varen over de wilde baren Hee, hoo, lekker varen, dat doe ik het liefste!	Dit is het lied van Woeste Willem (3x) Is hij dan nergens bang voor? Hee, hoo, 'k ben nergens bang voor Stoer hé..nergens bang voor Hee, hoo, 'k ben nergens bang voor 'k ben toch Woeste Willem
Dit is het lied van Woeste Willem (3x) Wat doet hij het liefste? Hee, hoo, monsters vangen van die groene lange. Hee, hoo monsters vangen dat doe ik het liefste	Kom, dan gaan we lekker zwemmen (3x) in 't heldere water. Hee, hoo, 'k moet je wat bekennen, ik kan echt niet zwemmen 'k zal daar nooit aan wennen ik ben bang in't water!

Scène 1 *Wie is Woeste Willem? (Blz 1 t/m 4)*

Willem was een zeerover, hij is nu met pensioen. Hij leeft in een huis, dat hij zelf heeft gemaakt. Hij is een echte brombeer en houdt niet van gezelschap. Hij jaagt iedereen weg. Iedereen is bang voor hem, maar dat vindt hij niet erg. Hij zit de hele dag in het kraaiennest te kijken door zijn verrekijker.

Actie op podium: *Woeste Willem loopt mopperend het podium op en kijkt erg boos. De dieren in de buurt zijn erg bang en Willem jaagt ze weg. De dieren lopen snel weg het podium af. Willem klimt in het kraaiennest en kijkt door zijn verrekijker.*

Rolverdeling: - Woeste Willem
- Dieren uit het bos

Attributen&Decor: - Verrekijker
- Huisje van Woeste Willem

Tekst:

Verteller: *Willem was een zeerover, hij is nu met pensioen. Hij leeft in een huis, dat hij zelf heeft gemaakt. Hij is een echte brombeer en houdt niet van gezelschap.*

Woeste Willem: *Loopt mopperend het podium op en keek wild om zich heen. Hij brom en gromt een beetje en loopt met grote stampende voeten op de grond.*

Verteller: *Hij jaagt iedereen weg. Iedereen is bang voor hem, maar dat vindt hij niet erg.*

Intussen komen de dieren op. (Nog bedenken welke...)

Dieren: *Ze maken veel geluid en rennen/huppelen/springen wild rond Woeste Willem.*

Woeste Willem: *'Ga weg! Wegwezen! Ik wil jullie niet hier! Ga weg!'*
Willem zwaai woest met zijn armen en probeert de dieren weg te schoppen.

Dieren: *De dieren maken schrikgeluiden en rennen weg voor Woeste Willem. Ze rennen het podium af.*

Woeste Willem: *'Grr..die dieren altijd, ze moeten mij met rust laten! Ze maken altijd maar geluid en komen bij mijn huis!'*

Verteller: *Willem klimt in het kraaiennest en kijkt door zijn verrekijker.*

Woeste Willem: *Klimt in het kraaiennest en kijkt door de verrekijker.*

Alle kinderen komen voor het podium staan:

Versje: Als ik boos ben,
stamp ik op de grond.
Als ik boos ben,
schreeuw ik in het rond.
Als ik boos ben,
sla ik met de deuren.
En als ik dat allemaal heb gedaan,
is het met mijn boze bui gedaan.

Alle kinderen gaan weer zitten.

Scène 2 Ontmoeting met Frank (Blz 5 t/m 8)

Als Willem zeeroversliedjes zingt, hoort hij iets op het dak. Willem ziet Frank op het dak staan en is woedend! Frank durft niet meer naar beneden en begint hard te huilen. Willem klimt naar boven en brengt Frank naar beneden. Frank vindt Willem erg sterk. Willem haalt ook de vlieger van het dak, maar die is helemaal stuk. Frank is verdrietig. Willem zegt dat hij moet ophoepelen en Frank rent weg.

Actie op podium: *Willem zingt een paar liedje, en speelt op zijn instrument. Hij hoort iets op het dak. Als hij buiten komt ziet hij Frank, en hij is woedend! Frank durft niet meer naar beneden en begint te huilen. Willem klimt naar boven en helpt Frank naar beneden. Frank zegt dat hij Willem erg sterk vindt. Willem klimt naar boven voor de vlieger, maar die is stuk. Frank is verdrietig. Willem zegt dat Frank weg moet en Frank rent weg.*

Rolverdeling:

- Woeste Willem
- Frank

Attributen&Decor:

- Binnen in het huis
- Instrument
- Dak
- Vlieger

Tekst:

Verteller: *Woeste Willem zit binnen in zijn huis, lekker in zijn stoel.*

Woeste Willem: *Zit in zijn stoel, zingt een paar liedjes, maakt muziek.*

Frank: *Is ondertussen op het podium en staat op het dak (stoel naast het huis) Hij maakt geluiden met zijn voeten op het dak.*

Verteller: *Woeste Willem hoort gerommel op zijn dak! Wat zou dat nou zijn?*

Woeste Willem: 'Wat hoor ik nou? Wie zit er op mijn huisje!? Ik ga gauw kijken buiten!'

Verteller: *Hij ziet Frank buiten, en begint te schreeuwen.*

Woeste Willem: 'Wat doe jij op mijn dak?! Ga eraf!'

Verteller: *Frank begint te snikken.*

Frank: 'Ja maar, ik durf niet meer naar beneden! Het is zo hoog!'

Verteller: *Frank begint heel hard te huilen. Willem klimt naar boven en helpt Frank naar beneden.*

Frank: 'Wat ben jij sterk zeg!'

Woeste Willem: 'Waarom zat je eigenlijk op mijn dak?'

Frank: 'Mijn vlieger zit vast op jouw huis en ik wil hem eraf halen!'

Verteller: *Woeste Willem klimt op het dak en haalt de vlieger naar beneden.*

Frank: 'Hij is helemaal stuk!'

Verteller: *De vlieger is stuk en Frank wordt erg verdrietig. Woeste Willem is nog steeds boos.*

Woeste Willem: 'En nu wegwezen! En neem je vlieger mee!'

Verteller: *Frank rent snikkend weg.*

Alle kinderen komen voor het podium staan:

Lied: Bie-boe-bang

Alle kinderen gaan weer zitten.

Scène 3 De vlieger (Blz 9 t/m 12)

Er liggen opeens elke dag zelfgemaakt dingetjes op de stoep bij Willem. Als hij een tekening krijgt met zichzelf en Frank erop, begrijpt hij dat het cadeautjes zijn. Hij weet van wie! Willem heeft een idee en rommelt in zijn spullen. Als hij klaar is staat Frank voor de deur. Frank raadt wat hij achter zijn rug heeft. De vlieger heeft geen staart, zo doet hij het niet.

*Actie op podium: Er liggen opeens elke dag zelfgemaakt dingetjes op de stoep bij Willem. (Mag een kind uit de klas neerleggen.)
Woeste Willem ziet een tekening van zichzelf. Hij snapt dat het cadeautjes zijn van Frank. Willem heeft een idee en rommelt in zijn spullen. Als hij klaar is staat Frank voor de deur. Frank raadt wat hij achter zijn rug heeft. De vlieger heeft geen staart, zo doet hij het niet.*

Rolverdeling:

- Woeste Willem
- Frank

Attributen&Decor:

- Vlieger zonder staart
- Cadeautjes
- Tekening van Woeste Willem

Tekst:

Verteller: Als Frank naar zijn huis loopt ziet hij opeens spulletjes liggen.

Frank: 'Allemaal spullen, van wie zouden die nou zijn? Die zijn niet van mij!'

Verteller: Woeste Willem kijkt tussen de spullen en ziet een tekening.

Woeste Willem: 'He! Dat ben ik! En wie is die jongen naast mij?'

Verteller: Woeste Willem snapt dat het Frank is, en dat dit cadeautjes zijn!

Woeste Willem: 'Ik heb een idee! Ik ga eens wat spulletjes opzoeken!'

Verteller: Woeste Willem begint te knutselen met zijn spullen. Dn wordt er op de deur geklopt.

Frank: 'Hai, Willem! Vond je mijn cadeautjes mooi?'

Woeste Willem: 'Ja! Bedankt! Ik heb ook een cadeautje voor jou! Achter mijn rug, raad maar wat het is!'

*Frank: Frank raadt, en als het niet lukt, laat Willem de vlieger zien.
'Wat een mooie vlieger! Maar..waar is zijn staart? Onder staart, doet hij het niet!'*

Verteller: Woeste Willem was zo blij met de cadeautjes, daar kennen wij een versje van.

Alle kinderen komen voor het podium staan:

Versje: Blij

Alle kinderen gaan weer zitten.

Scène 4 Woeste Willem als zeerover (Blz 13 t/m 16)

Willem sleept een grote zeeroverskist naar buiten, hij is erg zwaar en Frank helpt met tillen. Frank is nieuwsgierig. Er zitten allemaal spullen van toen Willem nog een zeerover was. Een huisje van een zeemeermin, een schoen van een waterman en een geheime fles.

Actie op podium: Willem sleept een grote zeeroverskist naar buiten, hij is erg zwaar en Frank helpt met tillen. Frank is nieuwsgierig. Er zitten allemaal spullen van toen Willem nog een zeerover was. Een huisje van een zeemeermin, een schoen van een waterman en een geheime fles.

Rolverdeling:

- Woeste Willem
- Frank
- Waterman
- Zeemeermin

Attributen&Decor:

- Zeeroverskist
- Spullen in de kist (Schoen, geheime fles, huisje van zeemeermin)

Tekst:

Verteller: Willem sleept een grote kist naar buiten. Hij is erg zwaar.

Frank: 'Zal ik helpen tillen? Ik denk dat de kist erg zwaar is!'

Woeste Willem: Ja graag!

Verteller: Frank en Willem tillen samen de kist. Frank kijkt erg nieuwsgierig. Wat zal er in de kist zitten?

Woeste Willem: 'Dit zijn allemaal spullen van toen ik nog zeerover was. Dit is een huisje van een zeemeermin, en dit een schoen van een waterman.'

Verteller: Ze bekijken samen de spullen. Frank haalt een fles uit de kist.

Frank: 'En deze fles? Heb je die ook van iemand gekregen? Wat zal er in zitten?'

Alle kinderen komen voor het podium staan:

Liedjes/Versje Nieuwsgierig/Geheim

Alle kinderen gaan weer zitten.

Scène 5 Woeste Willem en het enorme zeemonster (Blz 17 t/m 19)

Woeste Willem laat de schatkaart uit de fles zien. Hij heeft de schat gevonden maar die wordt bewaakt door een enorm zeemonster. Hij heeft hard gevochten en hem weggejaagd, maar zijn schip was helemaal stuk. Een stuk touw is alles wat er overbleef, daar kunnen ze mooi de staart voor de vlieger van maken.

Maar Frank wil de vlieger als zeil gebruiken voor een nieuw schip en vechten met het zeemonster. Hij wil de schat pakken. Willem weet het nog niet zo goed...

*Actie op podium: Woeste Willem laat de schatkaart uit de fles zien. Hij heeft de schat gevonden maar die wordt bewaakt door een enorm zeemonster. Hij heeft hard gevochten en hem weggejaagd, maar zijn schip was helemaal stuk. Van het stuk touw kunnen ze een staart maken voor de vlieger.
Frank wil een schip maken met een zeil van de vlieger. Hij wil vechten met het zeemonster en de schat pakken. Willem weet het nog niet zo goed...*

Rolverdeling:

- Woeste Willem
- Frank
- Zeemonster

Attributen&Decor:

- Boot
- Schatkaart
- Stuk touw met hout
- Vlieger

Tekst:

Verteller: Willem haalt de schatkaart uit de fles.

Woeste Willem: 'Kijk, daar ligt een schat, die heb ik gevonden. Er is een heel groot monster die de schat bewaakt. Toen heb ik met hem gevochten en hem weggejaagd. Toen was mijn schip stuk. Ik heb alleen nog een stuk touw over!'

*Verteller: Woeste Willem vecht met het zeemonster, het schip ging helemaal stuk.
(Zeemonster en Woeste Willem zijn op podium)*

Frank: 'Daar kunnen we mooi een staart voor de vlieger van maken! Dan is de vlieger het zeil en maken we een nieuwe boot!'

Woeste Willem: 'Nou, dat weet ik niet hoor, waarom moeten we een nieuwe boot maken?'

Verteller: Woeste Willem snapt het niet, waarom wil Frank nou een boot maken?'

Frank: 'We gaan vechten met het zeemonster! En dan pakken we de schat!'

Woeste Willem: 'Nou..Frank ik weet het nog niet hoor...'

Alle kinderen komen voor het podium staan:

Lied: Woeste Willem (melodie van Opa Bakkebaard)

Hier is Willem, Woeste Willem

Woeste Willem is piraat

Hij kan werken, heel hard werken

Wil jij weten hoe dat gaat?

Hij schrobt het dek, met een bezem, met een bezem

Hij schrobt het dek, zo schrobt hij het dek.

Hier is Willem, Woeste Willem

Woeste Willem is piraat

Hij kan werken, heel hard werken

Wil jij weten hoe dat gaat?

Hij zoekt een schat, met een schatkaart, met een schatkaart

Hij zoekt een schat, met een schatkaart echt waar!

Alle kinderen gaan weer zitten.

Scène 6 Woeste Willem kan niet zwemmen (Blz 20 t/m 23)

Willem is in de war en zenuwachtig. Frank komt terug met een rugzak. Willem wil Frank iets vertellen maar Frank zegt dat daar geen tijd voor is. Ze moeten nog heel veel doen! Ze gaan aan het werk maar als ze bijna klaar zijn, kijkt Willem helemaal niet blij. Willem vertelt dat het heel erg is, hij kan niet zwemmen. Frank zegt dat het niet erg is en haalt iets uit zijn rugzak. Samen varen ze weg op de boot, Willem met een grote zwemband!

Actie op podium: Willem is in de war en zenuwachtig. Frank komt terug met een rugzak. Willem wil Frank iets vertellen maar Frank zegt dat daar geen tijd voor is. Ze moeten nog heel veel doen! Ze gaan aan het werk maar als ze bijna klaar zijn, kijkt Willem helemaal niet blij. Willem vertelt dat het heel erg is, hij kan niet zwemmen. Frank zegt dat het niet erg is en haalt iets uit zijn rugzak. Samen varen ze weg op de boot, Willem met een grote zwemband!

Rolverdeling: - Woeste Willem

- Frank

Attributen&Decor: - Rugzak

- Spullen voor een vlot

- Zwemband

- Vlot

Tekst:

Verteller: *Willem is in de war en zenuwachtig. Hij loopt heen en weer en schudt zijn hoofd.*

Woeste Willem: 'Ik weet het niet hoor, ik durf ook niets tegen Frank te zeggen.'

Verteller: *Frank neemt heel veel spullen mee en ze gaan aan het werk, ze moeten zoveel doen! Ze timmeren en knutselen, maar Willem kijkt helemaal niet blij!*

Woeste Willem: 'Ehh, Frank ik moet je iets zeggen. Ik eh...ik kan niet zwemmen.'

Frank: 'Maar Willem, dat is toch niet erg? Ik weet wel iets!

Verteller: *Frank rommelt in zijn rugzak en haal er iets uit.*

Frank: 'Kijk! Nu kun je gewoon mee op de boot!

Verteller: *Willem doet de zwemband om en kijkt blij. Ze stappen samen op de boot en varen weg!*

Lied: Wij zijn piraten.. (melodie: vader Jacob)

Wij zijn piraten, wij zijn piraten
Van de zee, van de zee
Wij zijn echt piraten, wij zijn echt piraten
Doe je mee, doe je mee?

Wij zijn piraten, wij zijn piraten,
Schip ahoy, schip ahoy
Wij zijn echt piraten, wij zijn echt piraten
En niet bang, en niet bang.

Wij zijn piraten, wij zijn piraten,
Land in zicht, land in zicht
Wij zijn echt piraten, wij zijn echt piraten
Schatgraven, schatgraven!
